

ARCHEOLOGIENOTA

Brugge Blankenbergsesteenweg
(prov. WEST-VLAANDEREN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Bert ACKE, Bart BARTHOLOMIEUX,
Michelle ARNOUTS

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode: 2016H156

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: Woningbouw Blomme BVBA, Roeselaarseweg 12, 8820 Torhout
- ➔ Erkende archeoloog: Bart Bartholomieux, OE/ERK/Archeoloog/2016/00127
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Brugge Blankenbergsesteenweg (zie plan in bijlage 2 en 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)
- ➔ Lambertcoördinaten: X: 29467.3, Y: 198031.56 X: 29603.4, Y: 198137.49
- ➔ Kadastergegevens: Brugge, afdeling 8, sectie K, percelen 412s, 426e, 425c/ex, 423c/ex, 431f/ex, 412y, 412c2 (zie plan in bijlage 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Gemotiveerd advies**

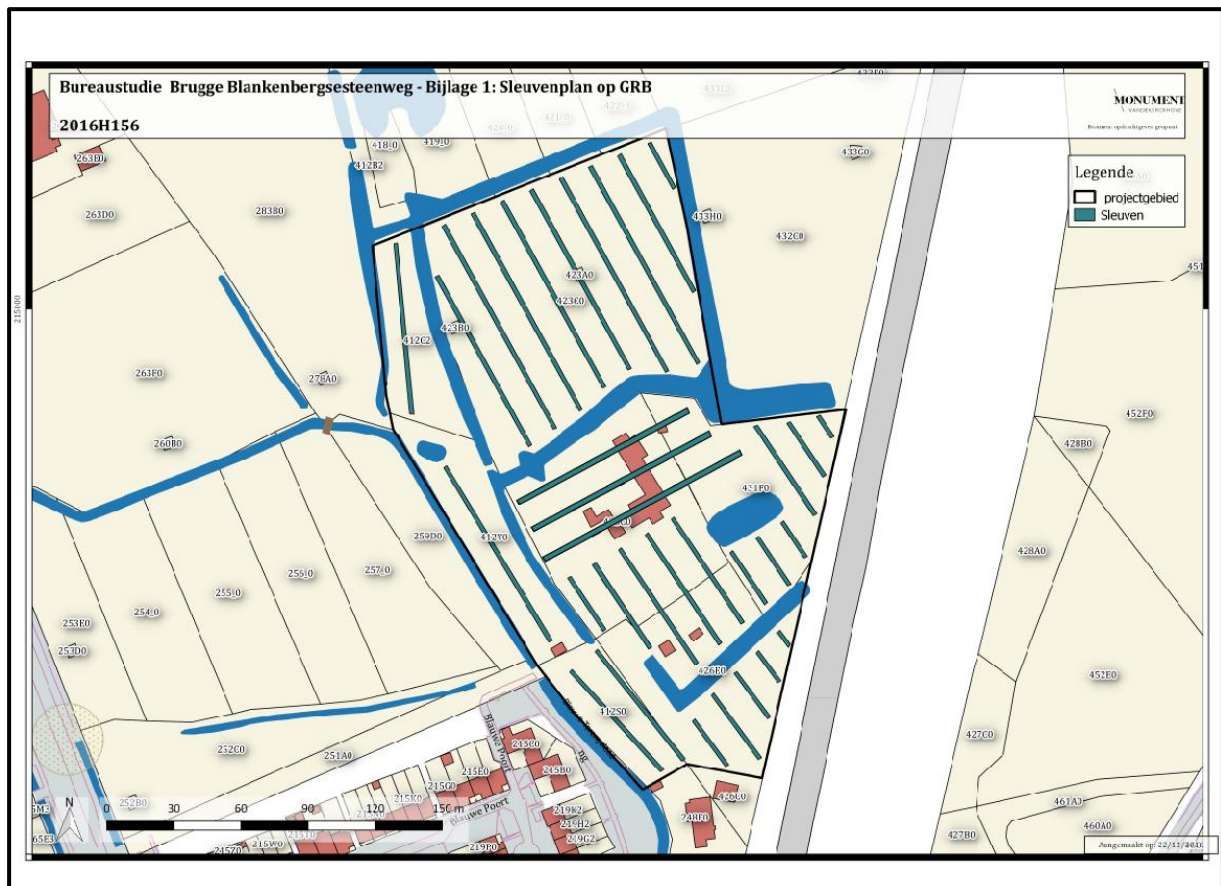
Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. Daarom is voor het volledige projectgebied een verder vooronderzoek noodzakelijk. Gezien de topografische ligging (op kreekruiggronden en overdekte kreekruiggronden), de bodemgesteldheid (goede bewaring) en de grootte van het terrein (3,8 ha) wordt een vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven voorgesteld als de meest aangewezen methode. Voor een uitgebreide evaluatie van de verschillende onderzoeksmethoden wordt verwezen naar het verslag van resultaten (hoofdstuk 2.5.).

Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan het proefsleuvenonderzoek moeten voldoen. Het uitgesteld traject is noodzakelijk omdat de gronden op dit moment deels niet beschikbaar zijn voor onderzoek. Momenteel is het projectgebied nog in gebruik als landbouwuitbating. Centraal staat een hoeve met verschillende bijgebouwen. De oudste beschikbare vermelding voor deze hoeve gaat terug tot het midden van de 16de eeuw. Pas na sloop van deze gebouwen kan het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd

worden. De sloop is echter pas gepland na het verkrijgen van de stedenbouwkundige aanvraag. Daarnaast is de initiatiefnemer tot op heden nog geen juridische eigenaar van de gronden.

Planafbakening

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 3,8ha en dient volledig onderzocht te worden door middel van proefsleuven (zie figuur 1 en bijlage 1).

- **Vraagstelling**

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven. De onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Specifiek voor de historische hoeve:
 - o Gaan de huidige gebouwen terug op oudere voorlopers of is er sprake van een verschuiving van het gebouwenbestand?
 - o Kan men de oorsprong van de historische hoeve dateren? De oudste beschikbare vermelding gaat terug tot 1554 maar mogelijk is de oorsprong nog ouder?
 - o Is er sprake van verschillende fases binnen het hoevebestand?
 - o Is er sprake van een omwalling, zo ja hoe manifesteert deze zich? Is er sprake van verschillende fases?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen in functie van de geplande werken?

- **Plan van aanpak**

Hieronder wordt voor de voorgestelde onderzoeksmethode de te hanteren techniek beschreven:

Gezien de huidige hoevegebouwen teruggaan op een historische voorloper is het van belang dat de sloop van de funderingen en de keldervloeren gebeurt onder begeleiding van een archeoloog of dat men deze pas uitvoert bij de start van het archeologische proefsleuvenonderzoek. Op die manier kan men eventueel oudere sporen direct registreren. De gebouwen kunnen wel gesloopt worden tot op maaiveld niveau zonder dat de aanwezigheid van een archeoloog vereist is.

Bij het proefsleuvenonderzoek zelf dient idealiter gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven over het volledige onderzoeksgebied. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt)¹. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en bij voorkeur noordwest-zuidoost georiënteerd. Op die manier is er het meeste kans om sporen van oude landelijke gebouwen die in de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen hoofdzakelijk zuidoost-noordwest zijn georiënteerd, aan te snijden. Enkel ter hoogte van het hoevebestand worden een aantal sleuven zuidwest-noordoost georiënteerd. In geval er nog een oudere walgracht aanwezig is kan deze op die manier getraceerd worden (zie figuur 2, bijlage 1).

Per sleuf en minstens om de 50m wordt machinaal een profielput aangelegd, op een dermate manier dat er een geschrinkt patroon ontstaat en men in feite om de 25m een zicht heeft op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein. Bij de opmaak van het proefsleuvenplan is rekening gehouden met de huidige waterpartijen binnen het projectgebied.

Er worden extra volgsleuven, dwarssleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Normaal wordt bij een landelijke site gestreefd wordt naar een dekkingsgraad van 12,5% (10% sleuven – 2,5% kijkvensters). Op die manier wordt 12,5% van het onderzoeksgebied onderzocht en kan met een minimale kost een betrouwbare inschatting gemaakt worden omtrent het archeologisch potentieel van de site. Zodoende kan men ook beter de onderzoekstermijn en –kost inschatten bij een eventueel vervolgonderzoek.² Gezien de aanwezigheid van de vele grachten binnen het projectgebied zal dit streefcijfer echter bij dit proefsleuvenonderzoek echter niet mogelijk zijn gezien. Wel is er met het huidige proefsleuvenplan sprake van ca. 12,5% dekkingsgraad ten opzichte van de beschikbare onderzoekszone.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat

¹ Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te verkiezen boven andere systemen. Zie *Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.*

² HANECA K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. en ERVYNCK A., Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. *Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed*, juli 2016.

De kans is reëel dat men bij uitvoering, na de sloop van de gebouwen, omwille van praktische of andere factoren dient af te wijken van het voorgestelde sleuvenplan. Bij voorkomen dient deze afwijking gemotiveerd in het verslag van resultaten van het proefsleuvenonderzoek.

Figuur 2: Het sleuvenplan geprojecteerd op het kadasterplan.

- **Gewenste competenties**

- ➔ In het kader van het proefsleuvenonderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 180 werkdagen veldervaring heeft in de polderstreek en ervaring met het leiden van minstens 5 proefsleuvenonderzoeken.
- ➔ De archeoloog-assistent heeft minimaal 60 werkdagen terreinervaring in de kustpolders.
- ➔ Gedurende het veldwerk dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring in de polderstreek.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

2016H156

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

 projectgebied
 Sleuven

